

HEMEROTECA *Crit*, el mitjà de comunicació local que ara tindria cinquanta anys

JOSEP ARENAS PONSÀ

Aquest mes de març de 2016 la revista local *Crit* hauria complert el seu cinquantenari, si no hagués deixat d'aparèixer el gener de 1976, un mes i mig després de la mort del dictador.

El primer *Crit* sortia en aquestes dates de 1965 com a "Suplement del Full diocesà" i "Circular del Local de Joventut de la Parròquia". La revista, de periodicitat bimestral, s'editava en ciclostil, amb unes cobertes de color que portaven un anunci de *Quina Momo* –"el licor que nunca se rechaza"– a la contracoberta. Promoguda pels joves del local de joventut –Josep-Lluís Duran (Pep), Rosa Masó, Joan Iglesias i Francesca Albert (Quica), entre d'altres–, exposava inicialment les activitats del jovent.

La revista parroquial es postulava com "un mitjà de diàleg, al poble" i com a "primer pas per arribar a la comprensió mútua entre generacions"¹: entre una generació que havia viscut la guerra i una altra a la qual no satisfecia allò que la societat i el règim els oferia.

La nova revista s'adreçava al jovent dient-li que "voldríem veure'l fent una tasca social de repercussió per a la comunitat". Alhora, *Crit* volia catalitzar "les inquietuds i il·lusions de generacions anteriors".² Val a dir que

el nom de la revista responia a les necessitats de lliure expressió en una societat erma de mitjans. Però a *Crit* no hi havia cridòria. No es podria dir que seguís aquell consell d'en Rusiñol que deia: "Si tens raó crida; i si no en tens, crida més que semblarà que en tinguis". No era el cas.

Crit va reflectir el testimoni d'un poble, que no arribava als quatre mil habitants, en el qual gairebé no hi havia ni pisos. Als estius, Argentona es dividia entre "els del poble" i "els de la colònia" que venien a estiuajar.³ La formació, en general, era escassa; és a dir, els estudis als quals arribava la majoria, eren predominantment els primaris. Els nois i noies anaven a les Escoles nacionals. Algunes noies, a les monges. Les excepcions eren ben poques. Aquella Argentona encara no sospitava que, cinquanta anys després, la seva població es triplicaria i que, durant uns anys, hi hauria més argentonins nascuts a fora que no pas nascuts a la vila.

La revista serví per empenyer diverses iniciatives que es produïren durant aquella dècada i per a reconstruir-ne d'altres d'abandonades. En un dels primers números, un col·laborador⁴ es lamenta de la manca de continuïtat de diferents activitats esportives i culturals: "Teníem –deia– dos equips de bàsquet, un de masculí i l'altre femení, un equip de *balon-*

mano; dos equips de futbol i, també, un esbart dansaire. De tot això, que n'ha quedat?. Molt poca cosa". I continuava: "Si aquí hi afegim altres accions organitzades en els últims anys tals com: jocs florals, balls de primavera, sessions de cinefòrum, conferències, etc..."; per concloure: "Tenim un esperit d'organitzar fabulós, el que ens falta és la continuació de les coses començades".

L'aparició de números successius de *Crit* permet constatar, en canvi, la renaixença d'activitats culturals i esportives diverses, tals com els equips de bàsquet masculí i femení, el cine-club, grups excursionistes, club d'escacs i conferències, entre d'altres, com reclamava l'autor. Si bé la seva creació i manteniment exigia esforços descomunals, com reporta també la revista.⁵

Sens dubte, tota l'activitat social i cultural o esportiva de la vila que *Crit* reflecteix durant aquells anys podria ser objecte d'un estudi ben interessant. A la revista, hi trobem el clar reflex dels més importants conflictes i canvis socials que es produïren en aquella dècada, de 1965 a 1975, que cal contextualitzar des de tots els punts de vista: social, cultural, religiós, polític i econòmic. Eren els finals del franquisme. Entre línies, s'hi poden llegir els estovaments i les represes de la duresa de la dictadura així com els fets

1. *Crit* (1965, maig), "Editorial", núm. 2. Argentona.

2. *Crit* (1966, gener), "Editorial", núm. 4. Argentona.

3. *Crit* (1965, octubre), "Estiuieg", Josep M. Soler, núm. 3. Argentona.

4. *Crit* (1966, gener), "Què passa a Argentona?", Jaume Duran, núm. 4.

Argentona.

5. *Crit* (1966, maig), "Esports/Basket", J. Masó i J. Arenas, núm. 6. Argentona.

La torre del Comunidor
va ser seu de la Redacció
de la revista *Crit*. Foto:
Josep Arenas

que suposaven una transició estel·lada cap a formes democràtiques en la societat argentonina.

Els joves emprenedors de la revista van trobar aixopluc per a exercir la llibertat d'expressió en el rector mossèn Rafael Martí i en el mestre Carles Riera, que en va ocupar la direcció. Aquesta passaria més tard a la Quica Albert, qui des del començament ja hi exercí com a vetlladora de la correcció de la llengua. Finalment, quan arribà el rector mossèn Jaume Masvidal, n'assumiria la direcció i el control i la revista donaria un gir pel què fa a continguts i col·laboradors.

Entre els redactors en cap – paper que tanmateix vaig exercir-hi durant uns anys– cal destacar-ne en Josep-Lluís Duran (Pep), en la primera etapa, i l'Emili Amargant, en una darrera. Cap d'ells no estigué exempt de conflictes entre la redacció i la Parròquia, que donarien per a un capítol específic, segurament voluminós.

L'exposició del llarguíssim ventall de col·laboradors seria objecte també d'una taula específica. Els de més edat, com en Jaume Fontcuberta i Clavell,⁶ ens apropiaven la memòria històrica amb les biografies d'argentonins il·lustres: el mestre senyor Burriol, mossèn Francesc Botey o el doctor Vintrol. Altres de més joves, com en Josep Masó (Pep), oferien les últimes novetats en bàsquet o en excursionisme; o sobre els inicis del teatre independent, cas de l'Angelina Carbonell,⁷ per posar-ne uns exemples. No hi faltaren els “racons poètics” d'en Josep Lladó o la Lina Casanovas, ni els articles *especialitzats* en sexualitat de Frederic Boix, posem per cas. El llistat de col·laboradors seria, doncs, interminable com ho era la pluralitat de temes tractats i la diversitat d'opinions.

Tot això es produïa en uns temps no democràtics davant les dificultats dels quals, la revista reclamava que: “Obrim la nostra

societat, que no funciona com hauria”.⁸ I assenyalava que “la majoria dels mals són a causa de no voler-nos acceptar amb la varietat que som, pretenent que s'actui tal com nosaltres creiem i pensem, buscant uniformitat...”. En aquest context *Crit* s'obrí a les noves realitats socials que anaren apareixent a la vila, quan deia: “Estem vivint un temps en què tothom es preocupa de qüestions socials, entenent com a tals aquelles que afecten a gran massa de gent: treball, educació, allotjament, sexualitat, etc.”⁹

Davant d'aquestes “qüestions socials”: “*Crit* intenta suscitar –de nou– un diàleg necessari” –com exposava el seu director Carles Riera. “És una crida a tots per a que ens acostumem a plantejar els nostres problemes, els problemes de la comunitat, amb un esperit de convivència, per poder discutir-los, per trobar-hi solucions.”¹⁰

Mentrestant, la revista es veïé obligada a fer diverses giragonses entre assumptes d'interès general i assumptes de caire religiós: “per exigències de la nova llei de premsa –com explica el director– la nostra revista no ha pogut continuar com a publicació d'interès general i ha quedat adscrita a la Parròquia com instrument de l'activitat pastoral dels feligresos”.¹¹

Alhora remarcava la seva incidència en la comunitat local quan recordava que “el *Crit*, amb una tirada d'uns 300 exemplars, arriba com a mínim a un nombre igual de famílies d'Argentona, dintre de les quals és llegit, comentat, criticat..., per tant –concloïa– la

6. *Crit* (1970, març, maig i juliol) “Falls d'història local: tres personatges”, J. Fontcuberta, núms. 22, 23 i 24. Argentona.

7. *Crit* (1971, agost) “Teatre: grup L'estruc”, A. Carbonell, núm. 25. Argentona.

8. *Crit* (1966, març), “Editorial”, núm. 5. Argentona.

9. *Crit* (1966, maig), “Editorial”, núm. 6. Argentona.

10. *Crit* (1968, març), “Entrevista a Carles Riera”, núm. 13. Argentona.

11. *Crit* (1968, març), “Editorial”, núm. 13. Argentona.

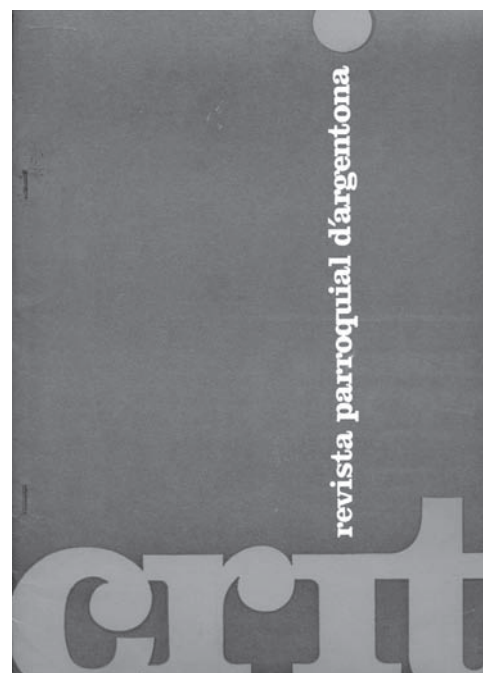
seva influència arriba fins allà on neix la vida social".¹² És així que Josep-Lluís Duran¹³ s'exclamava, alhora que volia ser possibilista, quan deia: "Aquí no podem tocar la qüestió social, però ja que hem de tocar qüestions d'Església, mirem, per exemple, la Parròquia, analitzem-la i siguem completament sincers...". Tot i amb les giragonses legals, la revista va ser inscrita com empresa periodística: "com publicació de caràcter pastoral, adscrita a la Parròquia, està considerada com publicació especialitzada de l'església i d'informació general".¹⁴

Malgrat la *lleï Fraga*,¹⁵ en el mateix número de maig de 1968, la revista encetava amb un editorial tan social com és el que reflectia la realitat de l'ensenyament, fent una anàlisi del cens escolar i sobre la necessitat d'abordar el problema a Argentona. Hi quedava reflectit el nombre d'estudiants universitaris que era de 8 alumnes, solament. El nombre d'alumnes que feien estudis secundaris i formació professional, totalitzaven 124. En canvi, els de primer ensenyament eren 526, dels quals 380 anaven a les escoles nacionals i 146, al Santa Anna –les monges. És a partir d'aquell moment que: "L'associació de pares i el ponent de cultura de l'anterior consistori, el doctor Calvo, –diu– han intentat solucionar aquest problema. Solament es necessita –conclou el reportatge– el terreny i seixanta alumnes"¹⁶ per a la creació de la nova

Escola d'ensenyament de batxillerat elemental i superior. Aquí començaria una batalla destacada en el canvi qualitatiu de la vila fins a aconseguir les noves escoles i més tard l'Institut.

Alguns dels fets que la revista testimonia van ser els lligats a la democratització interna de les entitats culturals (Centre parroquial, Llaç d'Amistat, Cine-club i altres associacions). S'hi reflecteixen els episodis de les primeres eleccions democràtiques a la societat coral i cultural Llaç d'Amistat que donarien la presidència al que, anys a venir, seria alcalde, amb la democràcia, en Jordi Suari-Font. O la polèmica entre un ampli grup de joves que promovien la celebració d'unes conferències sobre sexualitat al Centre Parroquial,¹⁷ a desgrat de la junta i sobretot del rector Masvidal.

Si una fita destacada socialment va ser l'esmentada creació de les noves escoles reglades d'ensenyament, també s'hi reflecteixen altres assumptes que suscitarren grans polèmiques, com la construcció d'una caserna de la Guàrdia Civil¹⁸ (ja no existeix), que costava set milions de pessetes, en aquella època (any 1972). Aleshores, l'Ajuntament tenia un pressupost de deu milions de pessetes (seixanta mil euros) i volia fer pagar als propietaris del poble, deixant de banda l'opinió dels vilatans i altres prioritats. Mentrestant la revista es preguntava: "Per què no es tira endavant la

Ronda exterior i es desvia el trànsit que tantes molèsties i perills ocasiona en el carrer gran?"; "I la Casa gòtica, per què està tancada?, per què no s'acaba i es dedica a Sala d'exposicions...?". El desviament del trànsit del carrer gran¹⁹ a la ronda Exterior, després de desgraciats accidents mortals i de manifestacions històriques a la vila, va ser un dels fets cabdals que reportà *Crit*. I ens hi podríem estendre, però, per acabar, només en citaré un d'últim.

La revista arribaria a l'extraordinari número 43,²⁰ de gener de 1976, publicant un manifest per "mantenir a disposició dels ciutadans la "Font picant" de Burriac i el parc que l'envolta", tot assenyalant la necessitat de "Recolzar les accions populars que afecten al bé de tota la comunitat i represen-

12. *Crit* (1967, agost), "Editorial", núm. 10. Argentona.

13. *Crit* (1967, octubre), "Joventut: aclariment", J.-Ll. Duran, núm. 11. Argentona.

14. *Crit* (1968, març), "Entrevista al director C. Riera", núm. 13. Argentona.

15. Llei 14/1966, de 18 de març, de Premsa i Impremta.

16. *Crit* (1968, maig) "Entrevista a G. Calvo", núm.14-15. Argentona.

17. *Crit* (1972, abril, juny, agost) J. Arenas i Junta del Centre, núms. 30, 31 i 32. Argentona.

18. *Crit* (1971, octubre) "Alguna cosa més que una assemblea" (Editorial), núm. 26. Argentona.

19. *Crit* (1972, novembre), "Editorial", núm. 33. Argentona.

20. *Crit* (1976, gener), "Salvem la Font picant" i "Editorial", núm. 43. Argentona.

ten lloables i justes aspiracions". Aquella convocatòria, signada per la revista i catorze entitats locals més, produiria una de les primeres manifestacions populars a l'estat espanyol després de la mort del general, en la qual es podria dir que "hi érem tots". Fins i tot els guàrdia civils; amb els mosquetons carregats, és clar. Aquell

4 de gener de 1976 a Argenton guanyà la llibertat d'expressió, i el diàleg; i la festa acabà pacíficament.

Aquells eren encara temps obscurs, als quals la revista va contribuir a posar-hi llum i a mostrar-nos-en les ombres, fent-se ressò de la vida local i de les opinions dels vilatans. *Crit* fou

un mitjà d'esperança: aquest mes de març finalitzaria la commemoració del seu cinquantenari. Un aniversari per a desitjar que els mitjans de comunicació locals diversos que l'han succeït, practiquin la llibertat d'expressió i d'opinió que *Crit* perseguia.

Sant Jordi

Argenton - abril de 2016
A les 19'30 h a la Biblioteca d'Argenton
Amb la presència dels autors

L'avi Ninus
Glòria i crepuscle d'un dandi
XAVIER BALADIA
La Campana

▲ Dimecres,
13 d'abril

▼ Dimecres,
20 d'abril

**RAMON MERCADER,
L'HOMME DEL PIOLET**
BIOGRAFIA DE L'ASSASSÍ DE TROTSKI
EDUARD PUIGVENTÓS LÓPEZ
Primer de Josep Maria Baldi i Balada
ara

Organitza:

■ ■ ■ CENTRE D'ESTUDIS ARGENTONINS ■ ■ ■
Jaume Clavell

Col·labora:

 Ajuntament d'Argenton